

ОСВІТОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ КОМПЕТЕНТІСНОЇ ОСВІТИ

KONTEKST OŚWIATOLOGICZNY EDUKACJI ZORIENTOWANEJ NA KOMPETENCJE

УДК 372.881.111.1 – 057.875:005.336.2

Ярослава Кульбашна

ORCID iD 0000-0002-2571-091X

доктор педагогічних наук, кандидат медичних наук, професор,
професор кафедри хірургічної стоматології
та щелепно-лицевої хірургії.

Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця,
бульвар Т. Шевченка 13, 01601 Київ, Україна,
j.kulbashna@gmail.com

Валерія Захарова

ORCID ID 0000-0002-8863-2373

викладач кафедри іноземних мов,
Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця,
бульвар Т. Шевченка 13, 01601 Київ, Україна,
valerieozakharova@gmail.com

СТРУКТУРА ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ІЗ СТОМАТОЛОГІЇ

У статті визначено структуру іншомовної компетентності майбутніх фахівців із стоматології на основі аналізу даних наукових джерел із проблеми дослідження і власного педагогічного досвіду. Виокремлено основні компоненти: гносеологічний, діяльнісний та рефлексивний. Гносеологічний компонент характеризує систему знань у мовленні і охоплює лінгвістичну, деонтологічну та соціокультурні складові. Діяльнісний компонент відображає спроможність реалізувати набуті знання у практичній діяльності і складається з науково-дослідної та іншомовної комунікативної компетентностей, остання містить дискурсивну та стратегічну складові. Рефлексивний компонент передбачає самооцінку власних досягнень і спроможність підвищити їх рівень.

Ключові слова: граматика; діалог культур; дискурс; іншомовна компетентність; комунікація; лексика; фонетика.

<https://doi.org/10.28925/2226-3012.2018.7.157163>

Вступ. Участь України в світових процесах інтеграції, розширення її міжнародних зв'язків значно підвищує статус іноземних мов у професійній діяльності фахівців різних галузей, зокрема лікарів. Загальноєвропейськими рекомен-

даціями з мовної освіти визначено, що випускники вищих навчальних закладів мають вільно висловлювати свої думки, не витрачаючи часу на пошук відповідних мовних засобів під час досягнення професійних цілей (Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, 2003).

В умовах глобалізації і активної міграції

широких верств населення для навчання і працевлаштування у інших країнах, мовою спілкування все більше стає англійська. Тому, сучасний випускник медичного закладу вищої освіти, зокрема з фаху лікаря-стоматолога, для надання кваліфікованої допомоги потребує доступу до міжнародної бази наукових досягнень для отримання актуальних новин у галузі фаху і оптимального стилю спілкування з використанням відповідних термінів, словосполучень, фраз зрозумілих колегам і пацієнтам, зокрема англійською мовою. У цьому контексті великого значення у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців із стоматології набуває необхідність формування іншомовної компетентності (ІК), яка сприятиме ефективному здійсненню лікарської і дослідницької діяльності. Успішне формування ІК майбутніх фахівців із стоматології вимагає визначення її складових.

Структуру іншомовної компетентності фахівця визначено у працях Л. Бахман (1990), Л. Брахман (Ткаченко, 2003), М. Кенела (1983), С. Козак (2001), О. Коваленко (2008), Д. Хаймса (2004), які встановили, що однією з найважливіших функцій іншомовної компетентності є комунікація, тому розглядали структуру ІК у контексті іншомовної комунікативної компетентності. Проте, аналіз праць зазначених вище науковців засвідчив суттєві відмінності у поглядах на проблему дослідження. Зокрема, Д. Хаймс (2004) визначає наступні компоненти: граматичний (правила мови), соціально-лінгвістичний (правила діалектної мови), дискурсивний (правила побудови змісту висловленого) і стратегічний (правила підтримки контакту зі співрозмовником) компоненти; Л. Брахман (Ткаченко, 2003) відносив до іншомовної комунікативної компетентності: мовну, дискурсивну, розмовну, прагматичну, соціально-лінгвістичну, стратегічну, мислительну складові; С. Козак (2001) виокремлює чотири головні компоненти у іншомовній комунікативній компетентності: лінгвістичний, соціокультурний, стратегічний, професійний. У свою чергу серед складових іншомовної комунікативної компетентності О. Коваленко (2008) виокремлює: лінгвістичний, соціолінгвістичний, мовленнєвий, соціокультурний та стратегічний компоненти. Заслужує, також, на увагу праця М. Кенела (1983), у якій виокремлено чотири компоненти іншомовної комунікативної компетентності: *граматичний* – рівень засвоєння комунікантом граматичного коду, включаючи словниковий запас, правила правопису і вимови, словотворення і побудови речень; *соціолінгвістичний* – уміння доречно використовувати і розуміти граматичні форми у різних соціолінгвістичних контекстах для виконання окремих комунікативних функцій (опису, повідомлення, переконання, запиту інформації тощо); *дискурсивний* – здатність поєднувати окремі речення у зв'язне повідомлення,

дискурс, використовуючи для цього різні синтаксичні і семантичні засоби; *стратегічний* – здатність використовувати вербальні і невербальні засоби при загрозі зриву комунікації у випадку недостатнього рівня компетентності комуніканта або через наявність побічних ефектів. Зовсім відмінну, від зазначених вище, структуру іншомовної комунікативної компетентності, до складу якої відносяться мовний, стратегічний компоненти та психофізіологічні механізми, пропонує Л. Бахман (1990).

Не зважаючи на різні підходи у визначенні структури ІК науковці (Козак, 2001; Коваленко, 2008; Bachman, 1990; Hymes, 2004) дійшли висновку, що головними її компонентами є лінгвістичний та стратегічний. Погоджуємося, що лінгвістичний компонент відіграє основну роль у структурі ІК, проте, для успішного формування ІК майбутніх фахівців із стоматології необхідно визначити складові, важливі саме для професійної діяльності лікаря-стоматолога, що і зумовлює мету статті.

Мета статті – визначити структуру іншомовної компетентності майбутніх фахівців із стоматології.

Основні компоненти структури іншомовної компетентності майбутніх фахівців у галузі стоматології. Аналіз досліджень з проблеми визначення структури ІК та власний педагогічний досвід свідчить, що базовими складовими ІК майбутнього фахівця у галузі стоматології, які здійснюють значний вплив на формування професійної компетентності, доцільно розглядати гносеологічний, діяльнісний та рефлексивний компоненти, які представлені на Рис.1.

Відповідно до визначеної і приведеної на рис. 1 структури ІК, *гносеологічний компонент* – забезпечує формування системи знань, що охоплює лінгвістичну, деонтологічну та соціокультурну складові, зокрема: *лінгвістична складова* охоплює знання лексики: професійної термінології; граматики та фонетики. Наразі, науковці мають різні погляди щодо їх важливості. Д. Вілкенс (1972) зазначає, що без граматики мало що можна висловити, але без знання лексики не можна висловити нічого. С. Сорнбери (1999) вважає, що граматика є важливим компонентом при вивченні іноземної мови. Його думку підтримує С. Скривенер (2002), який стверджує, що незнання граматики призведе до викривлення змісту сказаного.

Аналіз наукових джерел (Scrivener, 2002; Thornbury, 1999; Wilkins, 1972) та власний педагогічний досвід засвідчує, що усі три компоненти тісно взаємопов'язані між собою та є обов'язковими для формування так як кожен з них впливає на рівень сформованості ІК майбутніх фахівців із стоматології; *деонтологічна складова* – комплекс знань, умінь, навичок, а також морально-вольових, інтелектуальних якостей, якими має володіти фахівець для здійснення нормативної професійної діяльності (Кульбашна, 2014).

Рис. 1 Схематичне зображення структури іншомовної компетентності майбутніх фахівців із стоматології

Деонтологія тісно взаємопов'язана з етикою – учіння про мораль, яка є наукою про стосунки між людьми і обов'язками, які є наслідком цих стосунків, тобто вивчає виховні аспекти формування та існування особистості. Ці дві науки взаємодоповнюють підходи до підготовки компетентного лікаря. Окрім того, робота лікаря-стоматолога тісно пов'язана із необхідністю формувати відносини у колі лікар-пацієнт-родичи пацієнта-медперсонал, від того як відбуваються спілкування під час цих взаємин, залежить і успіх лікування (Кульбашна, 2014).

Таким чином, деонтологічний компонент розглядається як невід'ємна частина ІК майбутнього фахівця із стоматології; соціокультурна складова передбачає знання менталітету країни, мова якої вивчається, культурних традицій з метою успішного міжкультурного спілкування та здійснення діалогу культур (Крисак, 2015). У Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти зазначається, що внаслідок урахування різноманітних соціальних конвенцій, під якими

розуміють правила ввічливості, норми, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, класами та соціальними групами, лінгвістичні кодифікації деяких основних ритуалів у житті суспільства, соціолінгвістичний компонент пронизує весь процес спілкування між представниками різних культур, навіть тоді, коли його учасники не усвідомлюють цього впливу (Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, 2003). Цей факт передбачає необхідність формування умінь виражати і розуміти фрази та речення з різного соціолінгвістичного контексту, тобто враховувати в актах комунікації знання, які пов'язані з соціокультурними особливості мови країни, що вивчається. Вони дозволять лікарю-стоматологу розуміти пацієнта на екстралінгвістичному рівні, тобто це дасть можливість отримати повну інформацію про пацієнта та точніше зібрати анамнез.

Таким чином, структура вищеописаного гносеологічного компонента охоплює теоретичну базу ІК майбутнього фахівця із стоматології.

Діяльнісний компонент визначається як

відображення знань у практичній діяльності (науково-дослідній або комунікативній) та втілюється за допомогою використання певних методів, прийомів і форм організації іншомовної підготовки. Відповідно до видів практичної діяльності діяльнісний компонент ІК підкреслює взаємозв'язок з іншими загальними компетентностями, визначеними для випускника вищої школи (Кульбашна, 2014) зокрема науково-дослідною та комунікативною (іншомовною) компетентностями: *науково-дослідна компетентність* розглядається як досягнення відповідного рівня сформованості необхідних для цього знань, умінь та навичок, професійно важливих якостей, які забезпечують високий рівень дослідницької креативності, самостійності та визначення обсягу необхідних додаткових пошуків для оптимального вирішення проблемної клінічної ситуації, розвитку клінічного мислення. Формування цієї компетентності у майбутніх фахівців у галузі стоматології – процес довготривалий, складний і відбувається поетапно: від навчально-пізнавальної діяльності, яка забезпечує засвоєння знань з професійно-важливих дисциплін; через науково-дослідницьку роботу (НДР), яка сприяє освоєнню організаційних та методологічних засад проведення наукового пошуку (Кульбашна, 2014). Опрацювання наукових джерел не тільки державною, а й англійською мовою дозволять отримати більшу кількість інформації, яка значно підвищить якість виконання НДР, що у свою чергу сприятиме кращому формуванню науково-дослідної компетентності майбутніх фахівців із стоматології. Одним з кращих методів її формування є проектна робота, яка полягає у самостійному вирішенні студентами проблемної ситуації шляхом пошуку інформації у наукових, іншомовних джерелах (Kulbashna, Zakharova, 2018). Цей метод яскраво демонструє важливість іншомовної компетентності для формування науково-дослідної компетентності; *іншомовна комунікативна компетентність* (ІКК) визначається як готовність іншомовної діяльності у різних сферах згідно з пріоритетами особистості (Хоменко, 2014).

Формування ІКК у майбутніх фахівців із стоматології має на меті формування навичок вчасного добору відповідних професійних термінів, виходячи не тільки зі змісту, але й умінь граматично правильно формулювати речення у практичному мовленні та долати мовний бар'єр. У такий спосіб реалізується готовність фахівця до використання професійної лексики у мовленні. Тому, до структури ІКК доцільно внести дискурсивну та стратегічну складові: *дискурсивна* – забезпечує здатність поєднувати окремі речення у зв'язне повідомлення, дискурс, використовуючи для цього різноманітні синтаксичні та семантичні засоби (Гурко, Шкурко, 2016). Поняття «дискурс»

визначається як складне комунікативне явище, яке окрім тексту включає в себе екстралінгвістичні фактори (знання про світ, думки, установки та цілі адресата), необхідні для розуміння тексту. Проте у спілкуванні важливим є не тільки зміст повідомлення, а й вираження та досягнення комунікативних завдань партнерів. Саме іншомовленнєвий дискурс є результатом реалізації визначених комунікативних намірів у контексті конкретної комунікативної ситуації щодо партнера, представника іншої культури, вираженої певними мовними та немовними засобами (Маслова, 2012). Отже, вміння лікаря-стоматолога добирати такі засоби відповідно до ситуації уможливорює висловлення інформації зрозумілою як для колег так і для пацієнтів. *Стратегічна складова* – розглядається як спроможність компенсувати у процесі спілкування недостатній рівень знання мови, мовленнєвого і соціального досвіду спілкування іноземною мовою, долати мовний бар'єр (Задорожня, 2017), що є особливо важливим для лікаря під час комунікації з пацієнтом.

Рефлексивний компонент відображає спроможність майбутніх фахівців до самооцінки власних досягнень, що є домінуючою вимогою сучасної освіти у зарубіжних країнах і самостійного пошуку та реалізації шляхів підвищення їх рівня. Цей компонент дозволяє оцінити рівень сформованості мовленнєвих умінь, а також визначає рівень розвитку самооцінки, сприяє вдосконаленню мовних знань, відповідальності за результати своєї діяльності, а також формує розуміння власної значущості для інших людей. Він також є регулятором особистісних досягнень, самоврядування, поштовхом до самопізнання та професійного росту (Кульбашна, 2014). Активна рефлексивна позиція майбутнього фахівця вважається необхідною умовою його саморозвитку, а її відсутність практично повністю виключає можливість як особистісного так і професійного саморозвитку лікаря (Клак, 2017). Виходячи з вище зазначеного рефлексивний компонент відображає результативність формування ІК майбутніх фахівців у галузі стоматології та є важливою ланкою у структурі ІК лікаря-стоматолога.

Висновки. У статті визначена структура іншомовної компетентності майбутніх фахівців із стоматології, представлена такими компонентами: *гносеологічним* (охоплює лінгвістичну, деонтологічну, соціокультурні складові); *діяльнісним* – (корелює з формуванням науково-дослідної та комунікативної компетентностей та містить дискурсивну і стратегічну складові); *рефлексивним* – передбачає самооцінку власних досягнень.

У подальшому дослідженні планується визначити шляхи формування окремих компонентів структури іншомовної компетентності майбутніх фахівців із стоматології.

Література

- Гурко О. В., Шкурко О. В. Комунікативна компетенція як система мовленнєвих іншомовних умінь та навичок (з позиції вивчення дискурсу). URL: <http://lingvodnu.com.ua/arxiv-nomeriv/lingvistika-lingvokulturologiya-tom-9-2016/komunikativna-kompetenciya-yak-sistema-movlennyeviv-inshomovnix-umin-ta-navichok-z-pozici%D1%97-vivchennya-diskursu/> (дата звернення: 09.07.2018).
- Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, навчання, оцінювання. Рекомендації. Наук. ред. укр. видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Николаєва. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с.
- Задорожная О. І. Сутність поняття стратегічної компетентності в сучасній лінгводидактиці. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2017. Вип. 2(41). С. 105–109.
- Клак І. Є. Критерії, показники та рівні сформованості професійної комунікативної компетентності майбутніх учителів англійської мови. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2017/критерії-показники-та-рівні-сформова/> (дата звернення: 15.07.2018).
- Коваленко О. Формування компетентнісного підходу до вивчення іноземних мов. *Іноземні мови в навчальних закладах*. 2008. № 3. С. 28–34.
- Козак С. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции будущих специалистов морского флота: дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2001. 224 с.
- Крисак Л. В. Шляхи формування англійської професійно-орієнтованої комунікативної компетентності. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2015/шляхи-формування-англійської-профес/> (дата звернення: 01.08.2018).
- Кульбашна Я. А. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців із стоматології: теоретичні й методичні основи : монографія. Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Київ : Компас, 2014. 415 с.
- Маслова Т. Б. Формування дискурсивної компетенції у навчанні англійської мови для спеціальних цілей. *Іншомовна освіта у вищій технічній школі: методи, підходи, технології: Матеріали II Міжнародної наукової конференції*. Київ, 27 листопада 2012 року. Київ : ТОВ «Дельта Корп», 2012. С. 51–54.
- Ткаченко Л. Комунікативна компетенція студентів – запорука професійного успіху. *Лінгвометодичні концепції викладання іноземних мов у немовних вищих навчальних закладах України: зб. наук. ст. учасників Всеукр. наук.-практ. конференції*. Київ., 23–24 грудня 2003 р. Редкол.: І. І. Тимошенко та ін. Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2003. 583 с.
- Хоменко О. В. Іншомовна підготовка студентів економічних спеціальностей в контексті глобалізації: монографія. Київ : КНУТД, 2014. 364с.
- Bachman L. *Fundamental considerations in language testing*. Oxford, 1990.
- Canal M. *From Communicative Competence to Communicative Language Pedagogy*. Richards J. and Schmidt R., (Eds.) *Language and Communication*. London : Longman, 1983. P. 2–27.
- Hymes D. H. On communicative competence. – Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 14621. Ikujiro Nonaka. The Knowledge-Creating Company, Harvard Business Review, November-December 2004. №4. P. 27–45.
- Kulbashna Ya. A., Zakharova V. A. The work of project work in the process of future dentists' foreign language competence formation. *Vestnik VGMU*, 2018. Vol. 17(2). P. 87–92. doi: 10.22263/2312-4156.2018.2.87
- Scrivener J. *Learning Teaching*. London; Collins ELT, 2002. 432 p.
- Thornbury S. *How to teach grammar*. Harlow : Longman, 1999. 182 p.
- Wilkins D. *Linguistics in language teaching*. London : Arnold, 1972. 480 p.

References

- Gurko, O. V., & Shkurko, O. V. (2016). *Komunikatyvna kompetenciya yak systema movlennyevykh inshomovnykh umin ta navychok (z pozyciyi vyvchennya dyskursu)*. [Communicative competence as the system foreign languages skills]. Retrieved from <http://lingvodnu.com.ua/arxiv-nomeriv/lingvistika-lingvokulturologiya-tom-9-2016/komunikativna-kompetenciya-yak-sistema-movlennyeviv-inshomovnix-umin-ta-navichok-z-pozici%D1%97-vivchennya-diskursu/> (ukr).
- Zagalnoyevropejski rekomendaciyi z movnoyi osvity: vyvchennya, navchannya, ocinyuvannya [Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment] (2003). Rekomendaciyi. S.Yu. Nikolayeva (Ed.). Kyiv, Ukraine (ukr).
- Zadorozhnaya, O. I. (2017). Sutnist ponyattya strategichnoyi kompetentnosti v suchasnij lingvodydaktyci [Notion's essence of strategic competence in contemporary linguodidactics]. *Naukovyj visnyk Uzhgorodskogo universytetu. Seriya: «Pedagogika. Socialna robota»*, 2(41), 105–109 (ukr).

- Klak, I. Ye. (2017). *Kryteriyi, pokaznyky ta rivni sformovanosti profesijnoi komunikatyvnoi kompetentnosti majbutnix uchyteliv anglijskoyi movy [Criteria, rate and levels of future English teachers' professional communicative competence formation]*. Retrieved from <https://naub.oa.edu.ua/2017/критеріи-показники-та-рівні-сформова/> (ukr).
- Kovalenko, O. (2008). Formuvannya kompetentnisnogo pidxodu do vyvchennya inozemnykh mov [Formation of competency based approach to foreign languages learning]. *Inozemni movy v navchalnykh zakladakh*, 3, 28–34 (ukr).
- Kozak, S. (2001). *Formirovanie inozazychnoj kommunikativnoj kompetencii budushhih specialistov morskogo flota [Foreign language communicative competence formation in future professionals in the navy]*. Candidate's thesis. Odesa, Ukraine (rus).
- Krysak, L. V. (2015). *Shlyakhy formuvannya anglo-movnoyi profesijno-orijentovanoi komunikatyvnoi kompetentnosti [Ways of English-speaking professional-oriented communicative competence formation]*. URL: <https://naub.oa.edu.ua/2015/shlyakhy-formuvannya-anglo-movnoyi-profes/> (ukr).
- Kulbashna, Ya. A. (2014). *Formuvannya profesijnoi kompetentnosti majbutnikh fakhivciv iz stomatologii: teoretychni j metodychni osnovy [Future dentists' professional competence formation: theoretical and methodological bases]: monografiya*. Instytut vyshhoyi osvity Nacionalnoyi akademiyi pedagogichnykh nauk Ukrainy, Nacionalnyj medychnyj universytet imeni O. O. Bogomolca. Kyiv, Ukraine: Kompas (ukr).
- Maslova, T. B. (2012). Formuvannya dyskursyvnoi kompetencyi u navchanni anglijskoyi movy dlya specialnykh cilej [Discursive competence formation during learning English for specific purposes]. *Inshomovna osvita u vyshnij tehnichnij shkoli: metody, pidxody, tekhnologii: Materialy II Mizhnarodnoyi naukovoyi konferencyi*. Kyiv, 27 November 2012. Kyiv, Ukraine: TOV «Delta Korp», 51–54 (ukr).
- Tkachenko, L. (2003). Komunikatyvna kompetencya studentiv – zaporuka profesijnogo uspixu [The communicative competence of students as a guarantee of professional success]. *Lingvometodychni koncepciji vykladannya inozemnykh mov u nemovnykh vyshhykh navchalnykh zakladax Ukrainy: proceedings of the All-Ukrainian Conference*. Kyiv, 23–24 December 2003. I. I. Tymoshenko (Ed.). Kyiv, Ukraine: Vyd-vo Yevrop. un-tu (ukr).
- Khomenko, O. V. (2014). *Inshomovna pidgotovka studentiv ekonomichnykh specialnostej v konteksti globalizaciji [Foreign language training of students of economic specialties in the context of globalization]: monografiya*. Kyiv, Ukraine: KNUTD (ukr).
- Bachman, L. (1990). *Fundamental considerations in language testing*. Oxford, UK (eng).
- Canal, M. (1983). *From Communicative Competence to Communicative Language Pedagogy*. Richards J. and Schmidt R. (Eds.) *Language and Communication*. London, UK: Longman, 2–27 (eng).
- Hymes, D. H. (2004). *On communicative competence*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 14621. Ikujiro Nonaka. The Knowledge-Creating Company, Harvard Business Review, November-December, 4, 27–45. (eng).
- Kulbashna, Ya. A., & Zakharova, V. A. (2018). The work of project work in the process of future dentists' foreign language competence formation. *Vestnik VGMU*, 17(2), 87–92. doi: 10.22263/2312-4156.2018.2.87 (eng).
- Scrivener, J. (2002). *Learning Teaching*. London, UK; Collins ELT (eng).
- Thornbury, S. (1999). *How to teach grammar*. Harlow, UK: Longman (eng).
- Wilkins, D. (1972). *Linguistics in language teaching*. London, UK: Arnold (eng).

STRUKTURA ZEWNĘTRZNEGO KOMPETENCJI PRZYSZŁYCH CZYNNIKÓW W ZAKRESIE STOMATOLOGII

Kulbaszna Jarosława, doktor nauk pedagogicznych, kandydat nauk medycznych, profesor, profesor zakładu stomatologii chirurgicznej i chirurgii szczękowo-twarzowa, Narodowy Uniwersytet Medyczny imienia O. O. Bohomolca, b. T. Shevchenko, 13, 01601 Kijów, Ukraina, j.kulbashna@gmail.com

Zacharowa Valeria, nauczyciel wydziału języków obcych, Narodowy Uniwersytet Medyczny imienia O. O. Bohomolca, b. T. Shevchenko, 13, 01601 Kijów, Ukraina, valerieozakharova@gmail.com

Artykuł określa strukturę kompetencji zagranicznych przyszłych specjalistów z dziedziny stomatologii na podstawie analizy danych pochodzących ze źródeł naukowych na temat problemu badawczego i własnych doświadczeń pedagogicznych. Wyróżnia się główne elementy: epistemologiczne, aktywność i refleksyjne. Element epistemologiczny charakteryzuje system wiedzy w mowie i obejmuje elementy językowe, deontologiczne i społeczno-kulturowe. Aktywny komponent odzwierciedla zdolność do zdobywania wiedzy nabytej w praktyce i składa się z kompetencji językowych w zakresie badań i znajomości języków obcych, drugi zawiera elementy dyskursywne i strategiczne. Element refleksyjny obejmuje samoocenę własnych osiągnięć i zdolność do zwiększania swojego poziomu.

Słowa kluczowe: gramatyka; dialog kultur; dyskurs; znajomość języków obcych; komunikacja; słownictwo; fonetyka.

THE STRUCTURE OF FUTURE DENTISTS' FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE

Kulbashna Yaroslava, Doctor of Pedagogical Science, PhD in Medicine, Professor, Professor of Oral and Maxillofacial Surgery Department, Bogomolets National Medical University, 13 T. Shevchenko Blvd., 01601 Kyiv, Ukraine, j.kulbashna@gmail.com

Zakharova Valeriia, Teacher at Foreign Languages' Department, Bogomolets National Medical University, 13 T. Shevchenko Blvd., 01601 Kyiv, Ukraine, valerieozakharova@gmail.com

The article deals with the structure of future dentists' foreign language competence based on the analysis of data from scientific sources on the problem of research and own pedagogical experience. In particular, its main components are distinguished as gnoseological, activity and reflexive ones. Gnoseological component characterizes the system of knowledge in speech covering linguistic, deontological and socio-cultural constituents. The linguistic one is considered as knowledge of professional vocabulary, grammar and phonetics. Deontological part is described as the complex of knowledge, skills and moral as well as educational qualities for performing professional activity. Sociocultural constituent is defined as proper understanding of the culture of a foreign country. These constituents of gnoseological component are closely interconnected among each other. The second component of future dentists' foreign language communicative competence is the activity one that reflects the ability to implement the acquired knowledge during practice. It consists of academic and foreign language communicative competences. The formation of foreign language communicative competence for future Dental Specialists is aimed at developing the skills of timely selection of appropriate professional terms, based not only on the content but also on the ability to grammatically correctly formulate sentences in practical speech and overcome the language barrier. In this way, the readiness of a specialist to use professional vocabulary in speech is realized. Therefore, it is expedient to introduce discursive and strategic components into the structure of the foreign language communicative competence. And the final component of foreign language structure is called reflexive element which involves the self-assessment of own achievements and the ability to increase their level.

Key words: communication; dialogue among cultures; discourse; grammar; foreign language competence; phonetics; vocabulary.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2018

Прийнято до друку 27.09.2018